

Manifest voor Eurocommissaris Sinkevičius

16-04-2024

De verenigde Nederlandse landbouworganisaties, zoals genoemd aan het eind van dit manifest, verzoeken Eurocommissaris Sinkevičius om de Derogatiebeschikking 2022/2069 van 30 september 2022, per ommegaande op te schorten en te verklaren dat voor de jaren 2024 en 2025 de derogatienormen- en voorwaarden gelden zoals die van kracht waren in het jaar 2022.

Reden voor dit verzoek

De afbouw van de derogatie en de derogatievoorwaarden (o.a. aanwijzing bufferstroken en nutriënt verontreinigde gebieden) voor de jaren 2023 t/m 2025, zoals vastgelegd in de Derogatiebeschikking 2022/2069, hebben enorme gevolgen voor de Nederlandse land- en tuinbouw, in het bijzonder voor de Nederlandse veehouderij.

Deze gevolgen zijn al manifest geworden in 2023 en – mede door het natte voorjaar – nog nadrukkelijker in 2024. Het gigantische verlies aan plaatsingsruimte voor dierlijke mest, zowel door de afbouw van de derogatie als zodanig, als door de aanvullende voorwaarden, hebben geleid tot exorbitant hoge afzetkosten voor dierlijke mest. Niet alleen voor de melkveehouderij sector maar ook voor de varkens – en pluimveesector omdat die sectoren (gedeeltelijk) gebruik maken van dezelfde mestmarkt. Het invoeren van bufferstroken en nutriënt-verontreinigde gebieden leidt ook in de akkerbouw tot allerlei problemen, zoals extra gewasbeschermingskosten en met name opbrengstverlies.

Al die extra kosten en opbrengstderving zijn voor de bedrijven in Nederland niet meer op te brengen en leiden tot een afbraak van met name de melkveehouderijsector. De sociale en mentale gevolgen van de huidige Derogatiebeschikking zijn desastreus. Boeren zijn wanhopig. Er dreigen faillissementen. Gezinnen gaan 'kapot'. Personen dreigen vermorzeld te worden door het systeem. Bovendien is als gevolg van de extra bufferzones het landbouwareaal in Nederland met 4% afgenomen, wat een verdere verslechtering van de zelfvoorzieningsgraad betekent.

Een verkleining van de melkveestapel met meer dan 600.000 stuks melkvee dreigt (40 %). Dat heeft niet alleen gevolgen voor individuele bedrijven maar ook voor de sector als geheel en ook voor de toeleverende en verwerkende sectoren. Kortom voor de Nederlandse economie als geheel. En het wrange is dat de waterkwaliteit er niet door verbetert (zie hieronder punt b).

Dat is onacceptabel.

Hoe verder?

Het opschorten van de Derogatiebeschikking 2022/2069 geeft tijd om samen met de Nederlandse minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit te komen tot een andere invulling van de derogatie, die enerzijds recht doet aan de verplichtingen die Nederland heeft in het kader van de Nitraatrichtlijn en de Kader Richtlijn Water en die anderzijds ruimte geeft aan ontwikkelingen die nodig zijn om te komen tot een meer duurzame land- en tuinbouw binnen het kader van een Europese voedselstrategie.

Kanttekeningen

In dit kader willen wij alvast de volgende kanttekeningen plaatsen.

- a. Beseffende dat een aanpassing van de lopende derogatiebeschikking tijd kost, doen wij een beroep op u deze op te schorten en vooralsnog aan Nederland derogatie te blijven verlenen met de normen en voorwaarden zoals die golden in 2022;

- b. Bij de uitwerking van een aangepaste derogatiebeschikking dient rekening te worden gehouden met de wetenschappelijke inzichten over uit- en afspoeling van dierlijke en kunstmest. Uit onderzoek van de Wageningen University en Research ([Lower nitrate leaching from dairy cattle slurry compared to synthetic fertilizer calcium ammonium nitrate applied to grassland](#) (De Boer et al., 2024) blijkt dat de afbouw van de derogatie leidt tot vervanging van dierlijke mest door kunstmest met als gevolg meer uit- en afspoeling en meer uitstoot van broeikasgassen. Dat kan niet de bedoeling zijn;
- c. Uit het 7^e Actieprogramma blijkt ook dat in de gebieden waar in het verleden van derogatie gebruik is gemaakt de waterkwaliteit over het algemeen beter is dan in gebieden waarbij niet van derogatie gebruik is gemaakt. Bovendien wordt fosfaatverontreiniging in hoge mate veroorzaakt door (zoute) kweldruk.
- d. Wij realiseren ons dat we in 2027 moeten voldoen aan de eisen die gesteld worden in de Kader Richtlijn Water. Wij zullen ons inspannen om samen met de betrokken ministers en andere bevoegde gezagen na te gaan of overal sprake is van realistische normen voor stikstof en fosfaat (oppervlaktewater), waar nog sprake is van ernstige normoverschrijdingen, wat de oorzaken van die normoverschrijdingen zijn, of die toegeschreven kunnen worden aan de land- en tuinbouw en zo ja, hoe we die overschrijdingen kunnen verminderen. Ons adagium daarbij is: zo veel mogelijk doelsturing.
- e. De toepassing van Renure als kunstmestvervanger wordt door ons toegejuicht en kan in bepaalde situaties verlichting bieden bij het dringende gebrek aan plaatsingsruimte. We dringen er dan ook bij de Europese en Nederlandse overheden op aan om hier onverwijld de regelgeving op aan te passen en dit mogelijk te maken. Het groeiseizoen is reeds begonnen en de tijd dringt.
- f. Door het stelsel van fosfaatrechten in de grondgebonden veehouderij, de afroming van fosfaatrechten bij overdracht, het stelsel van dierrechten in zowel de varkenshouderij als de pluimveehouderij en de achtereenvolgende opkoopregelingen, is al jaren sprake van een gestage afname van het aantal dieren en dus van emissies.

Wij vragen aan u op zo kort mogelijk termijn te besluiten tot opschorting van de Derogatiebeschikking 2022/2069 en – indien een dergelijk besluit moet worden voorgelegd aan het Nitraatcomité – dit comité positief te adviseren.

Agractie Nederland

LTO Noord regio Oost

Nederlandse Akkerbouw Vakbond

Nederlandse Melkveehouders Vakbond

Nederlandse Vakbond Pluimveehouders

Netwerk Grondig

Producenten Organisatie Varkenshouderij

Stichting Brancheorganisatie Kalversector

Vee & Logistiek

Vereniging van Kalverhouders